

STRATEGINOTAT NOVEMBER 2010

Jordemødre på fremtidens arbejdsmarked

Mission

Jordemødre sikrer sunde familier

Borgernes sundhedstilstand starter med graviditeten, og derfor kan jordemødre spille en langt større rolle for den almene sundhedstilstand i Danmark, end det i dag er afspejlet i de sundhedspolitiske tilbud til borgerne. Gravide er højt motiverede til at ændre adfærd mod en mere sund levevis. Gravide og mødre er agenter i sundhedsændringer i hele familien. Gravide har krav på tæt følgeskab gennem graviditet, fødsel og barsel fra jordemødre, og jordemødre kan dermed støtte en sund udvikling for kvinder og deres familier.

Samfundet får med andre ord rigtig meget sundhed for pengene, hvis det vælger at bruge midler på jordemoderfaglige ydelser. Men det kræver nytænkning hos politikere og beslutningstagere og hos jordemødre på alle niveauer, hvis det fulde potentiale skal udnyttes.

Vision

Vi ønsker at kunne stille med jordemødre til hele livet og kunne sikre jordemødre hele liv

Jordemødres grunduddannelse giver et godt udgangspunkt til et godt og langt arbejdsliv med forskellige specialiseringsmuligheder indenfor arbejdet med reproduktiv sundhed og familiedannelse, og med karrieremuligheder inden for såvel professionens kerneområde som inden for områder i hele fagets bredde.

”Jordemødre til hele livet” er en understregning af, at jordemødre kan varetage dels det virksomhedsområde, som er forbeholdt jordemødre: graviditetsundersøgelser og fødselshjælp, dels det udvidede område, som vi aktuelt deler med andre sundhedsgrupper: omsorg for gravide og nyblevne familier. Endelig de områder, hvor jordemødres grunduddannelse gør os til et naturligt valg, nemlig omsorg for prækonceptionel og generel sundhedsrådgivning, fertilitetsarbejde, antikonceptions- og seksuel rådgivning, abortrådgivning samt aborthåndtering. Med de kommende års store afgang fra arbejdsmarkedet inden for store grupper af sundhedspersonale og den fortsat gode adgang til at uddanne jordemødre vil vi kunne gå længere ud i det brede virkefelt i de kommende år, således at der i fremtiden vil være mange forskellige måder at være jordemoder på. Det betyder, at alle jordemødre skal være lige godt uddannet fra start til at varetage grunddydelser, og derefter skal jordemødre have mulighed for at kunne vælge forskellige karriereveje inden for faget.

Jordemoderforeningen vil arbejde for, at vi understøtter hinanden i denne udvikling, så der bliver faglig udvikling for alle jordemoderstuderende, jordemødre, specialiserede jordemødre såvel som akademisk uddannede jordemødre i professionen.

Et vigtigt fundament for den reproduktive sundhed og familiedannelse er, at kvinder/familier får information og reel mulighed for at vælge det, de vurderer bedst for sig selv til styrkelse af det kommende ansvar for børn og familieliv.

Jordemoderforeningen arbejder for, at disse valgmuligheder støttes bedst muligt gennem tilbud om kontinuerlige forløb med veluddannede forløbsjordemødre, som via et grundigt kendskab til kvinderne/familierne kan hjælpe til sunde forløb.

Opgaver for jordemødre

Visionen betyder, at jordemødre i fremtiden skal påtage sig alle de opgaver, som vi er uddannet til, og vi skal have adgang til at efter- og videreudanne os til opgaver i hele bredden af vores virksomhedsområde.

Jordemødre skal have adgang til alle typer stillinger i det regionale sundhedsvæsen, som kan baseres på jordemødres grunduddannelse. Konkret skal Jordemoderforeningen arbejde for, at disse stillinger som et minimum også slås op til jordemødre. Det gælder på fertilitetsenheder, scanningsenheder, svangre- og barselafdelinger.

Konkret skal vi arbejde med Sundhedsstyrelsens anbefalinger som udgangspunkt for at opkvalificere svangreprofylaksen og forbedre kvaliteten i fødselsforberedelse og efterfødselssamtaler.

Vi skal arbejde for kontinuerlige forløb med kvinden og familien i centrum med inspiration i kendt jordemoderordninger¹ eller minicentergrupper².

Samtidig skal vi arbejde for at åbne nye opgavemuligheder for jordemødre indenfor kommunalt og privat regi. Vi skal sørge for, at private og kommunale arbejdsgivere får øjnene op for jordemødres kompetencer i forhold til forebyggelse og generel sundhedsfremme. Derudover skal vi arbejde for, at jordemødre i stigende omfang går ind i arbejdet med antikonception og seksualvejledning, prænatal diagnostik, abortrådgivning og aborthåndtering.

De nye opgaver betyder nye måder at være jordemoder på, og nogle jordemødre vil i den forbindelse være frontløbere. Jordemoderforeningen vil samtidig arbejde for at sikre den professionelle identitet og sammenhold mellem alle jordemødre.

¹ To jordemødre dækker alle opgaver for en gruppe kvinder med skiftende vagt, typisk en uge af gangen.

² Lille gruppe af jordemødre, fx seks, dækker alle opgaver for en gruppe kvinder med skiftende vagter efter vagtskema og evt. med uddelegering af opgaver inden for gruppen

2012 mål:

Inden 2012 skal der i hver region være jordemødre ansat i fertilitetsafdelinger, scanningsenheder, svangre- og barselafdelinger.

2015 mål:

Inden år 2015 har jordemødre fået opgaver – baseret på grunduddannelsen med kompetenceudvikling eller forskellige videreuddannelsesforløb – inden for hele sundhedsvæsenet, i kommunal, regional og privat sektor.

Opgaverne ses inden for hele reproduktionen, i forhold til kvinder, mænd og spædbørn, fra antikonception over prækonceptionel rådgivning og fertilitetsarbejde til graviditet, fødsel og efter fødslen med fysisk, seksuel og psykisk sundhedsfremme. Jordemødres grunduddannelse såvel som deltagelse i efter- og videreuddannelse åbner ligeledes mulighed for at anvende jordemødres kompetencer bredt i sundhedsplanlægning og borgerrettede tilbud om forebyggelse og sundhedsfremme.

Struktur

Jordemoderforeningen går ind for et offentligt, skattefinansieret tilbud af høj kvalitet. Tilbud kan ydes i offentligt, i samarbejdende eller i privat regi.

Jordemoderforeningen vil arbejde for, at jordemødres arbejde i forebyggelsen ikke nedprioriteres i forhold til arbejdet med behandling af komplicerede forløb. Jordemødres indsats skal spejles i afregningsformerne i form af selvstændige DRG-takster. Jordemoderarbejdet skal kunne aflæses i den samlede enheds økonomi.

Jordemoderforeningen vil arbejde for, at jordemødre inden for kerneydelsen om få år arbejder i en struktur, hvor der er fokus på kontinuitet. Det kan ske gennem hjemmefødselsordning, kendt jordemoder, teamstruktur, minicenter eller forløbsjordemoder.

Jordemoderens behov for at arbejde i ansvarlighed over for færre kvinder og med kvalitet i indsatsen til fremme af arbejdsglæde skal være det bærende element i hendes arbejdsliv, ligesom hendes ønske om at fortsætte i og udvikle sit arbejdsliv bør få kunne udfolde sig.

Jordemoderforeningen vil arbejde for privatpraktiserende jordemødres muligheder for at udbyde tilbud af høj kvalitet til borgere, der ønsker denne model. Derfor arbejder Jordemoderforeningen for at skaffe ordnede forhold gennem en central aftale mellem Jordemoderforeningen og Danske Regioner, fx en sygesikringsoverenskomst.

Vi vil arbejde for, at jordemødre bygger bro mellem regionernes tilbud til de gravide og kommunernes generelle forpligtelser på forebyggelsesområdet.

2012 mål:

Der etableres tilbud om kontinuitetsmodel på hvert fødested inden år 2012.

Modellen skal kunne udvides i takt med øget interesse for det.

Der etableres hjemmefødselsordning i hver region.

2015 mål:

Inden år 2015 har vi i hver region et eller flere fødesteder, hvor jordemødre både arbejder i forløbet for den enkelte familie og i de tværgående specialopgaver i forhold til særlige behov. Kvinder er på denne måde sikret både det kontinuerlige og det specialiserede behovsorienterede tilbud.

Vi har privatpraktiserende jordemødre under fælles aftale med regionerne.

Uddannelse og forskning

Uddannelse og forskning er grundlaget for jordemødres faglighed.

Jordemoderuddannelsen har netop fået en ny bekendtgørelse og studieordning, og vi skal følge udviklingen og implementeringen tæt.

Studiemiljøet på den lille uddannelse i den store enhed skal støttes.

Jordemødre i klinisk undervisning og jordemødre i den teoretiske undervisning skal kunne se deres behov spejlet i Jordemoderforeningens indsats.

Jordemoderforeningen tester i den kommende periode, om der atter skal udbydes korte faglige kurser af høj aktualitet.

Jordemoderforeningen udvikler samarbejdet med JUFO (Jordemoderforeningens uddannelsesforum).

Jordemoderforeningen vil arbejde for udvikling af en jordemoderfaglig Master/kandidatuddannelse som overbygning på jordemoderuddannelsen.

Generelt skal der tænkes mere i efteruddannelse, og vi skal arbejde for, at der i de årlige medarbejderudviklingssamtaler bliver diskuteret karriereforløb for den enkelte jordemoder.

2012 mål:

Jordemoderforeningen skal inden 2012 have et samarbejde med regionerne om UC eller universitetsuddannelse videre til specialjordemoder. Dette arbejde udføres i samarbejde med DSOG.

Der udbydes fortløbende kortere faglige kurser/temadage om aktuelle emner, når muligt i bredt samarbejde, henvendt til såvel jordemødre, jordemoderstuderende som til samarbejdspartnere.

2015 mål:

Senest 2015 har jordemødre autorisation til at udskrive peroral antikonception og oplægge spiral.

2015 Jordemoderforeningen vil arbejde med at afdække muligheder for at jordemødre kan videreuddanne sig til sundhedsplejersker.

Det gode arbejdsliv

Jordemødres arbejdsliv er præget af glæde i arbejdet, ligesom det er præget af alvor og ansvar og af de udfordringer, der møder os. Arbejdslivet kan være fysisk udfordrende, men skal og må ikke slide så hårdt på den enkelte jordemoder, at hun trænges ud af professionen. Tiltag for at sikre det gode arbejdsliv ligger i god og kreativ ledelse, i normeringer, der passer til den nødvendige opgaveløsning, i anerkendelse af fysisk og psykisk forskellighed og de mangesidede talenter, jordemødre bringer til professionen, i en struktur for udførelsen af arbejdet, der passer til opgaven og den enkelte jordemoder og i en samfundsmæssig anerkendelse af jordemoderens betydning for folkesundheden, samt i en aflønning der afspejler jordemødres værdi.

2012 mål:

Senest inden 2012 vil Jordemoderforeningen have opnået ændret opgaveløsning på belastede afdelinger, med patientsikkerhed og sikkerhed for jordemødre på højt niveau. Vi skal lokalt og centralt bruge aftaler og politiske muligheder til at skabe den gode kvalitet og normering. Der er tilbud om kollegial supervision på alle arbejdspladser.

2015 mål:

Inden 2015 skal der være forbedret tilgang til uddannelse på en række områder. Jordemødre fortæller den gode historie om jobskifte som afløsning af den dårlige historie om afgang fra faget.

Målepunktet er en forbedring ift. CASA undersøgelsen på en halvering af antallet af jordemødre, der overvejer at skifte fag³.

³ Det er ikke tanken at udføre en ny "CASA"-undersøgelse. Der vil kunne etableres mindre indsats til opklaring.

Ledelse

Udvikling af professionen kræver professionsledelse, og god professionsledelse kræver udvikling af professionen. Hvis vi overlader ledelsen af de store jordemoderområder til andre end jordemødre, eller hvis ledelsesrationalet ikke bygger på jordemoderfaglighed, risikerer vi, at der ikke sker udvikling af faget og jordemødre. Omvendt er det også nødvendigt for jordemoderledere at have engagerede og motiverede jordemødre, der vil udvikle faget. Derfor er ledere og ikke-ledere gensidigt afhængige af hinanden.

Jordemødre skal deltage på højeste ledelsesniveau inden for reproduktiv sundhed. Det kræver en aktiv indsats for rekruttering af nye ledere, af både jordemoderledere og Jordemoderforeningen. Jordemoderforeningen vil støtte fortsat uddannelse af jordemoderledere, som gør disse i stand til at agere aktivt i sundhedsvæsenets mangeartede arenaer.

Jordemoderforeningen finder fagprofessionel ledelse af betydning for den fortsatte faglige udvikling af ydelserne. Jordemoderforeningen arbejder for, at jordemødre sikres faglig sparring og udvikling af professionelle kernefaglige områder, samt udvikling af tværgående og udvidede faglige kompetencer.

Jordemoderforeningen samarbejder strategisk med ledere om professionel, strukturel og faglig udvikling. Jordemoderforeningen løfter lederes egne muligheder for forhandling, modtager enhver ny leder med en pakke med relevant materiale, og tilbyder mentorordning til nye ledere.

2012 mål:

Jordemødre sikres adgang til ledelsesopgaver på alle niveauer inden for reproduktiv sundhed.

2015 mål:

Jordemødre er det naturlige valg til ledelse inden for reproduktiv sundhedsydelse. Jordemoderledere tilbydes sparring og netværk samt relevant videreuddannelse.

Jordemoderledere er aflønnet på niveau med lægeledere, hvad angår ledelseshonoreringen.

Status

Jordemoderprofessionen har siden starten af 1900-tallet traditionelt været forbundet med høj status.

Jordemoderforeningen vil arbejde for, at status for jordemødre fastholdes på et højt niveau.

For at tydeliggøre jordemoderens høje status gøres der en målrettet indsats for en diversitet i og indflydelse på jordemoderopgaver af høj kvalitet under inddragelse af borgernes ønsker. Jordemoderarbejdet skal være kendetegnet af en aflønning, der afspejler ansvar og kvalitet, såvel i kerneydelsen som i det brede felt. Jordemødre bærer begejstringen for professionen med sig, hvor de færdes.

Jordemoderprofessionen skal have det kendemærke, at den udøver egen indflydelse på uddannelse, på ydelser, på opgaver, på kvalitet og på etiske normer i professionen. Det vil fastholde og øge status, hvilket sikrer en fortsat tiltrækning af dygtige studerende til jordemoderprofessionen, hvormed den samlede indsats til borgernes bedste også fremover ydet vil blive ydet med høj kvalitet.

Målepunkter i dette område kan være vanskelige, men Jordemoderforeningen vil tage pejling af følgende forhold:

2012 mål:

Der er konstant eller stigende søgning til jordemoderprofessionen.

Lønnen afspejler ansvar og kompetence

Jordemødre indbydes i stigende grad til at deltage i betydende politiksættende fora.

Jordemødre er hyppige gæster i medie billedet med gode historier.

2015 mål:

Jordemødre, der overtager specielle opgaver fra højere uddannede professionelle, mærker det på deres status og på deres løn.

Vedtaget på Jordemoderforeningens kongres 2010